

สถานการณ์การผลิตและการค้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2558

เกวลิน หนูฤทธิ์

ส่วนเศรษฐกิจการประมง

กองพัฒนาและถ่ายทอดเทคโนโลยีการประมง

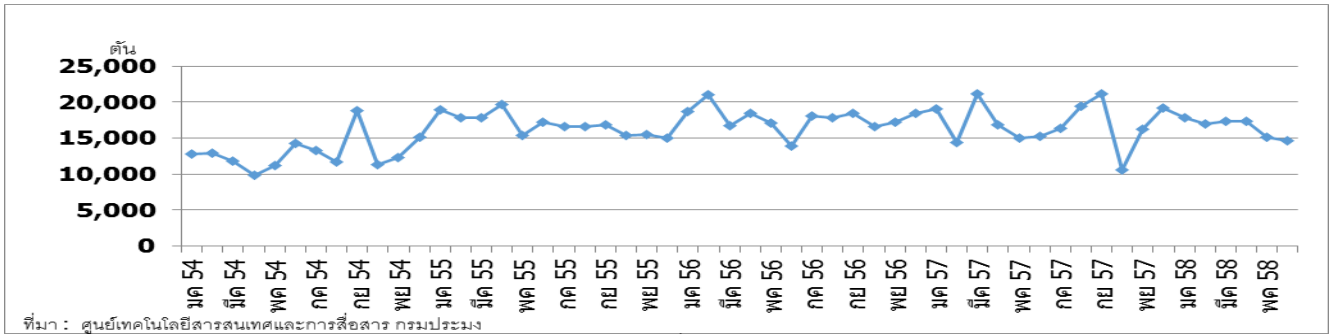
1. สถานการณ์การผลิต

ผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยงเบื้องต้นในช่วง 6 เดือนแรก ปี2558 ปริมาณ 99,339 ตัน ลดลง -2.4% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา (ตารางที่ 1) การเลี้ยงปลานิลในช่วงครึ่งปีแรกเกษตรกรประสบกับปัญหาภัยแล้ง และสภาพอากาศที่ค่อนข้างร้อน ย่อมส่งผลให้อุณหภูมิน้ำมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นตามไปด้วย จึงเป็นสาเหตุให้สัตว์น้ำในบางพื้นที่เกิดความเครียด อ่อนแอ ป่วยตายได้ง่าย สำหรับผลผลิตปลานิลทั้งปี 2558 คาดว่าลดลงเล็กน้อยอยู่ที่ 195,904 ตัน ลดลง -%3 เมื่อเทียบกับปี 2557

ตารางที่ 1 ปริมาณผลผลิตปลานิลจากการเพาะเลี้ยง ปี 2556 -2557 (ตัน)

เดือน	2557	2558	%Δ 58/57	%Δ 58
ม.ค.	19,037	17,861	-6.2	-7.0
ก.พ.	14,451	17,007	17.7	-4.8
มี.ค.	21,138	17,291	-18.2	1.7
เม.ย.	16,836	17,365	3.1	0.4
พ.ค.	14,970	15,114	1.0	-13.0
มิ.ย.	15,317	14,701	-4.0	-2.7
ก.ค.	16,372			
ส.ค.	19,475			
ก.ย.	21,120			
ต.ค.	10,630			
พ.ย.	16,226			
ธ.ค.	19,215			
รวม	204,787	99,339		
3 เดือน	54,626	52,159	-4.5	
6 เดือน	101,749	99,339	-2.4	
9 เดือน	158,716			
12 เดือน	204,787			

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, กรมประมง (ประเมินจากการลงลูกพันธุ์ปลานิล) ข้อมูล ณ วันที่ 29 พฤษภาคม 2558

ที่มา : ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร กรมประมง
ภาพที่ 1 ปริมาณผลผลิตจากการเพาะเลี้ยงปลานิล ปี 2554-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

2. สถานการณ์ราคา

2.1 ราคาที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม

ราคาเฉลี่ยที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์มภาคกลางในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2558 ปลานิลขนาดเล็ก 2 4.60 บาท/กก. ขนาดกลาง 39.06 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 49.30 บาท/กก. โดยทุกขนาดมีการปรับตัวลดลง -5.8%, -5.6% และ -2.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 2 และภาพที่ 2)

2.2 ราคาขายส่ง

ราคาขายส่ง ณ ตลาดไทในช่วง 6 เดือนแรก ปี2558 ปลานิลขนาดเล็กอยู่ที่ระดับ38.50 บาท/กก. ขนาดกลาง 52.38บาท/กก. และขนาดใหญ่ 61.21 บาท/กก. โดยปลานิลทุกขนาดปรับตัวเพิ่มขึ้น +16.5 %, +10.6% และ +0.9 % ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 3 และภาพที่ 3)

2.3 ราคาขายปลีก

ราคาขายปลีก ณ ตลาดกรุงเทพมหานคร ในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2558 ปลานิลขนาดกลางอยู่ที่ระดับ 60.97 บาท/กก. และขนาดใหญ่ 73.52 บาท/กก. โดยปลานิลทุกขนาดมีการปรับตัวเพิ่มขึ้น +8.5% และ +8.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา(ตารางที่ 4) เมื่อพิจารณาจากภาพที่ 4 พบว่า ราคาขายปลีกที่ผู้บริโภคซื้อแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากปลานิลยังคงเป็นสินค้าที่ผู้บริโภคภายในประเทศมีความต้องการสูง ในขณะที่ผลผลิตปลานิลในปีนี้มีแนวโน้มลดลงเล็กน้อย

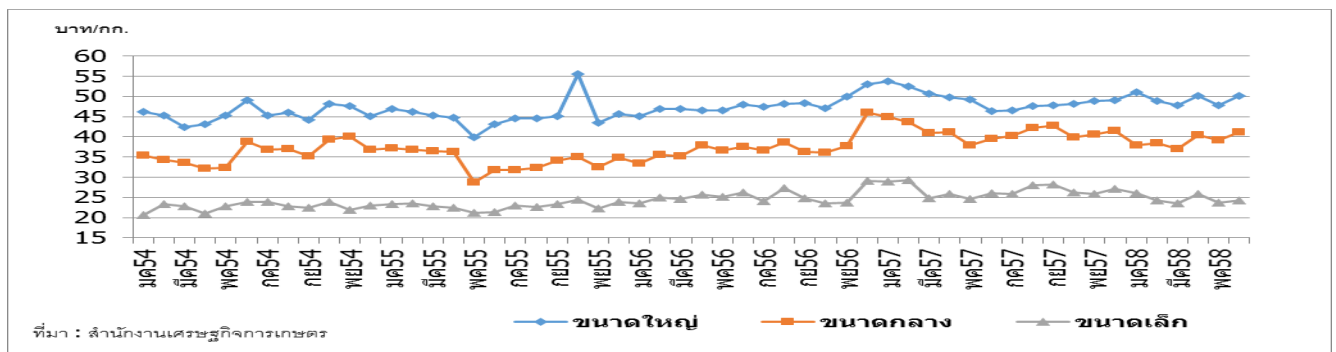
ตารางที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57
ม.ค.	28.91	26.07	-9.8%	44.93	38.00	-15.4%	53.81	51.07	-5.1%
ก.พ.	29.21	24.29	-16.8%	43.64	38.50	-11.8%	52.56	48.90	-7.0%
มี.ค.	24.78	23.52	-5.1%	41.00	37.02	-9.7%	50.75	47.79	-5.8%
เม.ย.	25.82	25.81	0.0%	41.13	40.50	-1.5%	49.87	50.08	0.4%
พ.ค.	24.61	23.71	-3.7%	37.97	39.12	3.0%	49.25	47.87	-2.8%
มิ.ย.	23.41	24.20	3.4%	39.62	41.20	4.0%	46.39	50.08	8.0%
ก.ค.	25.91			40.29			46.53		
ส.ค.	28.03			42.29			47.56		

ก.ย.	28.21			42.83			47.90		
ต.ค.	26.19			39.96			48.24		
พ.ย.	25.83			40.54			48.91		
ธ.ค.	27.04			41.54			49.14		
เฉลี่ย	26.50			41.31			49.24		
3 เดือน	27.63	24.63	-10.9%	43.16	37.84	-12.3%	52.37	49.25	-6.0%
6 เดือน	26.12	24.60	-5.8%	41.38	39.06	-5.6%	50.44	49.30	-2.3%
9 เดือน	26.54			41.52			49.40		
12 เดือน	26.50			41.31			49.24		

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ภาพที่ 2 ราคาปลานิลที่เกษตรกรขายได้หน้าฟาร์ม ภาคกลาง ปี 2554-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

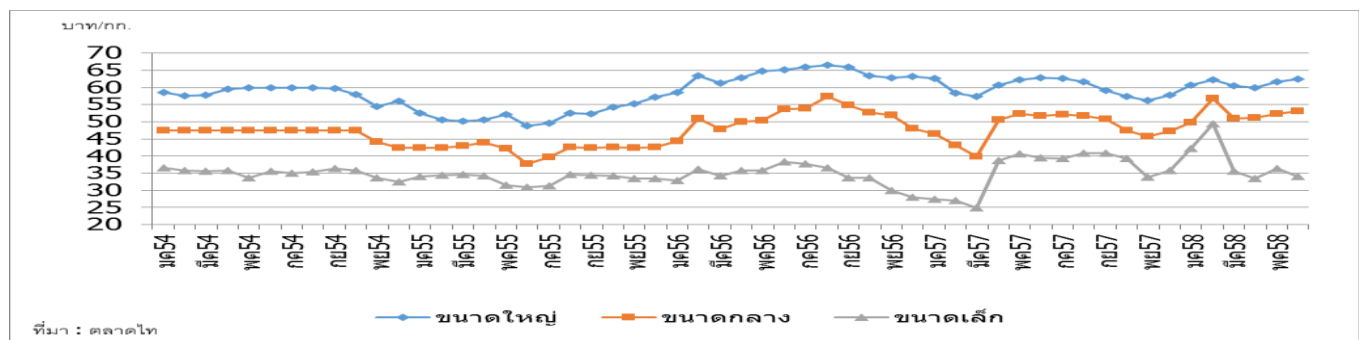
ตารางที่ 3 ราคาเฉลี่ยขายส่ง ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดเล็ก (5 ตัวขึ้นไป/กก.)			ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57
ม.ค.	27.47	42.19	53.6%	46.52	49.84	7.1%	62.66	60.65	-3.2%
ก.พ.	27.07	49.38	82.4%	43.16	56.85	31.7%	58.30	62.18	6.7%
มี.ค.	24.90	35.51	42.6%	39.87	51.02	28.0%	57.37	60.56	5.6%
เม.ย.	38.78	33.53	-13.5%	50.53	51.08	1.1%	60.70	59.85	-1.4%
พ.ค.	40.58	36.32	-10.5%	52.26	52.32	0.1%	62.31	61.66	-1.0%
มิ.ย.	39.52	34.08	-13.8%	51.83	53.15	2.5%	62.83	62.37	-0.7%
ก.ค.	39.29			52.10			62.74		
ส.ค.	40.89			51.69			61.68		
ก.ย.	40.82			50.77			59.13		
ต.ค.	39.23			47.50			57.37		
พ.ย.	33.92			45.70			56.27		
ธ.ค.	35.79			47.27			57.73		
เฉลี่ย	35.69			48.27			59.92		
3 เดือน	26.48	42.36	60.0%	43.18	52.57	21.7%	59.44	61.13	2.8%

6 เดือน	33.05	38.50	16.5%	47.36	52.38	10.6%	60.70	61.21	0.9%
9 เดือน	35.48			48.75			60.86		
12 เดือน	35.69			48.27			59.92		

ที่มา : www.talaadthai.com

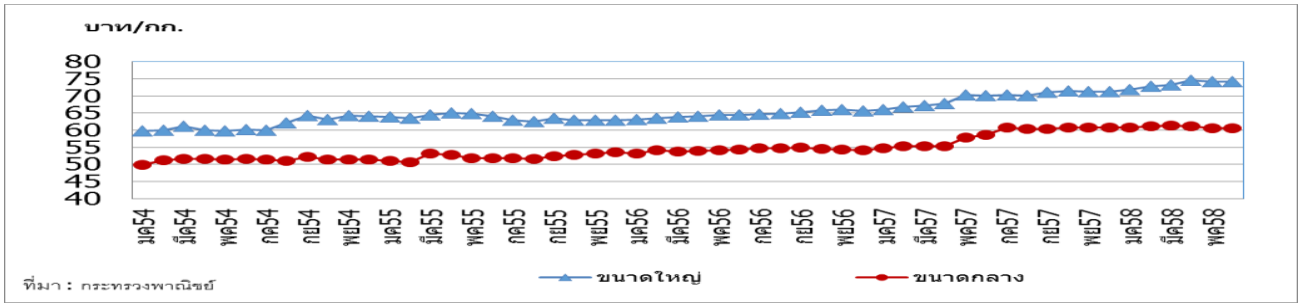
ภาพที่ 3 ราคาขายส่งปลานิล ณ ตลาดไท ปี 2554-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

ตารางที่ 4 ราคาเฉลี่ยขายปลีก ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : บาท/กก.

เดือน	ขนาดกลาง (3-4 ตัว/กก.)			ขนาดใหญ่ (1-2 ตัว/กก.)		
	2557	2558	%Δ58/57	2557	2558	%Δ58/57
ม.ค.	54.68	60.86	11.3%	66.14	71.83	8.6%
ก.พ.	55.36	61.20	10.5%	66.75	72.82	9.1%
มี.ค.	55.36	61.32	10.8%	67.22	73.29	9.0%
เม.ย.	55.36	61.15	10.5%	67.78	74.54	10.0%
พ.ค.	57.86	60.64	4.8%	70.39	74.33	5.6%
มิ.ย.	58.66	60.64	3.4%	70.12	74.33	6.0%
ก.ค.	60.75			70.39		
ส.ค.	60.41			70.23		
ก.ย.	60.41			71.04		
ต.ค.	60.86			71.42		
พ.ย.	60.86			71.26		
ธ.ค.	60.86			71.26		
เฉลี่ย	58.45			69.50		
3 เดือน	55.13	61.13	10.9%	66.70	72.65	8.9%
6 เดือน	56.21	60.97	8.5%	68.07	73.52	8.0%
9 เดือน	57.65			68.90		
12 เดือน	58.45			69.50		

ที่มา : <http://www.price.moc.go.th>

ภาพที่ 4 ราคาขายปลีกปลานิล ณ ตลาดกรุงเทพฯ ปี 2554-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

3. สถานการณ์การค้าของประเทศไทย

3.1 การส่งออก

ปริมาณการส่งออกปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2558 ปริมาณ 5,269.2 ตัน คิดเป็นมูลค่า 379.8 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -30.6%, -31.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา รูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลที่ส่งออกมากที่สุด คือ ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นสัดส่วน 63.2% ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมา คือ เนื้อปลานิลแช่แข็ง 36.5% ปลานิลสดแช่เย็น 0.2% และปลานิลมีชีวิต 0.1% ตามลำดับ (ตารางที่ 5, ภาพที่ 5) โดยมีสัดส่วนมูลค่าการส่งออกไปยังตลาดหลัก คือ สหรัฐอเมริกา 39.6% กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง 28.3% กลุ่มประเทศสหภาพยุโรป 13.2% แคนาดา 9.3% กลุ่มประเทศแอฟริกา 3.3% และอื่นๆ 6.3% (ภาพที่ 6)

ตารางที่ 5 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกปลานิลของประเทศไทย ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

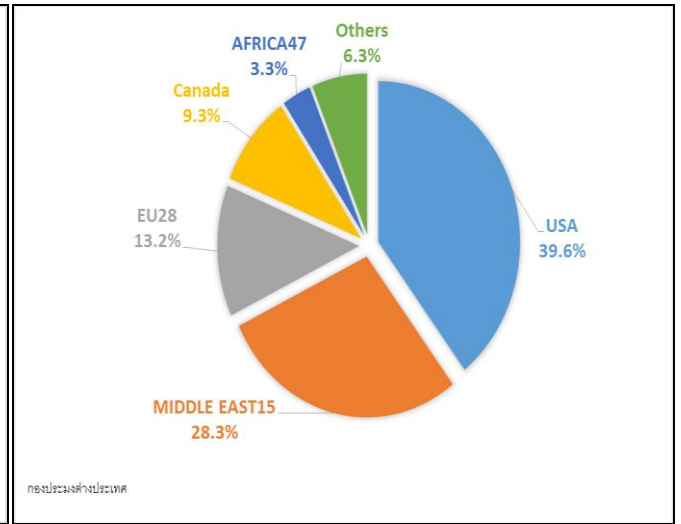
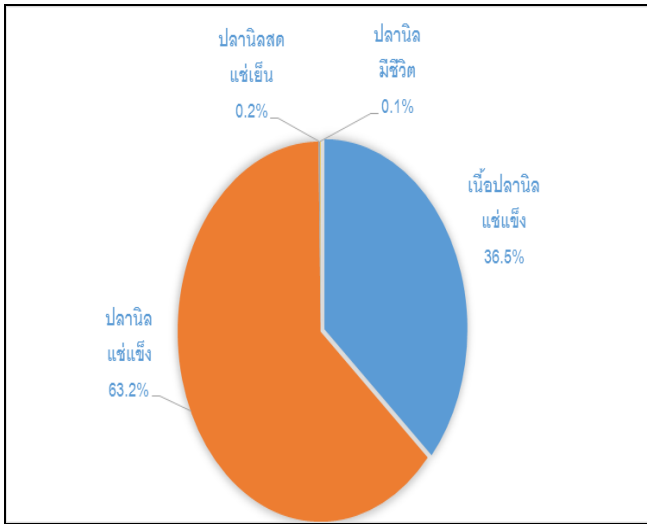
ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มิ.ย.)		2558 (ม.ค.-มิ.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	6,117.6	337.9	4,546.3	240.2	-25.7	-28.9
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	1,280.0	202.8	706.3	138.5	-44.8	-31.7
3	ปลานิลสดแช่เย็น	164.1	13.1	10.9	0.7	-93.4	-94.6
4	ปลานิลมีชีวิต	3.2	0.7	5.7	0.2	78.1	-71.4
5	เนื้อปลาแช่เย็น	31.6	3.2	-	-	-	-
6	ปลานิลแห้ง ไม่รมควัน	0.8	0.1	-	-	-	-
รวม		7,597.3	557.8	5,269.2	379.8	-30.6	-31.9

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

รหัสพิกัดปลานิลและผลิตภัณฑ์ :

03019940003	ปลานิลมีชีวิต	03027100001	ปลานิลสดแช่เย็น	03032300000	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง
03043100001	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่เย็น	03045100002	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่เย็น	03046100000	เนื้อปลานิลฟิลเลแช่แข็ง
03049300003	เนื้อปลานิลแบบอื่นๆแช่แข็ง	03055990003	ปลานิลแห้งไม่รมควัน		

ภาพที่ 5 สัดส่วนมูลค่ารูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลส่งออก ปี 58(ม.ค.-มิ.ย.)

ภาพที่ 6 สัดส่วนมูลค่าการส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศต่างๆปี58 (ม.ค.-มิ.ย.)

ตลาดส่งออกที่สำคัญ

(1) สหรัฐอเมริกา (USA)

สหรัฐอเมริกาเป็นประเทศคู่ค้าสำคัญอันดับหนึ่งสำหรับสินค้าปลานิล ในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2558 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังสหรัฐฯ ปริมาณ 941.1 ตัน คิดเป็นมูลค่า 150.6 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลงเมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา -35.2% และ -26.3% ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบเนื้อปลานิลแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 84.3 รองลงมาเป็น ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 15.7 (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปสหรัฐอเมริกา ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2557(ม.ค.-มิ.ย.)		2558 (ม.ค.-มิ.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	765.7	161.9	564.5	126.9	-26.3	-21.6
2	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	686.9	42.5	376.7	23.7	-45.2	-44.2
รวม		1,452.6	204.4	941.2	150.6	-35.2	-26.3

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(2) กลุ่มตะวันออกกลาง (MIDDLE EAST 15)

กลุ่มตะวันออกกลางเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับสองรองจากสหรัฐฯ ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มตะวันออกกลางในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2558 ปริมาณ 2,257.4 ตัน มูลค่า 107.4 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลงจากช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา -24.8%, -33.3% ตามลำดับ สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปแบบปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 99.4 และปลานิลสดแช่เย็น ร้อยละ 0.6 (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มตะวันออกกลาง ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

ปริมาณ : ตัน มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับที่	รายการ	2557(ม.ค.-มิ.ย.)		2558 (ม.ค.-มิ.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	2,785.6	146.4	2,249.9	106.7	-19.2	-27.1
2	ปลานิลสดแช่เย็น	122.4	10.5	7.5	0.6	-93.9	-94.3

3	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	68.5	3.1	-	-	-	-
4	เนื้อปลานิลแช่เย็น	23.6	0.8	-	-	-	-
รวม		3,000.1	160.8	2,257.4	107.3	-24.8	-33.3

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(3) กลุ่มสหภาพยุโรป (EU 28)

ในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2558 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) จำนวน 844.4 ตัน มูลค่า 50.3 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -51.2 % , -58.6 % ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปปลานิลทั้งตัวแช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 86.5 รองลงมาเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็ง คิดเป็นร้อยละ 13.5(ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศสหภาพยุโรป (EU 28) ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มิ.ย.)		2558 (ม.ค.-มิ.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	1,542.0	96.3	803.2	43.5	-47.9	-54.8
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	178.9	23.0	41.2	6.8	-76.9	-70.4
3	เนื้อปลานิลแช่เย็น	8.1	2.3				
รวม		1,729.0	121.6	844.4	50.3	-51.2	-58.6

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(4) กลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47)

ในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2558 ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศแอฟริกา (AFRICA 47) จำนวน 314.2 ตัน มูลค่า 12.5 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -49.9% , -54.9% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สัดส่วนมูลค่าอยู่ในรูปปลานิลทั้งตัวแช่แข็งทั้งหมด(ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศแอฟริกา ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มิ.ย.)		2558 (ม.ค.-มิ.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	461.2	20.1	314.2	12.5	-31.9	-37.8
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	128.5	6.1	-	-	-	-
3	ปลานิลสดแช่เย็น	26.5	1.4	-	-	-	-
4	ปลานิลแห้ง ไม่รมควัน	0.8	0.1	-	-	-	-
รวม		617.0	27.7	314.2	12.5	-49.1	-54.9

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

(5) กลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN 10)

ประเทศไทยส่งออกปลานิลไปยังกลุ่มประเทศอาเซียน(ASEAN 10) ในช่วง 6 เดือนแรก ปี 2558 จำนวน 52.1 ตัน มูลค่า 2.3 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -82.8% , -71.3% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน สัดส่วนมูลค่าเป็นเนื้อปลานิลแช่แข็งมากที่สุด ร้อยละ 50.8 รองลงมาเป็นปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 36.0 ปลานิลมีชีวิต ร้อยละ 9.8 และปลานิลสดแช่เย็น ร้อยละ 3.4 ตามลำดับ (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 การส่งออกปลานิลของประเทศไทยไปกลุ่มประเทศอาเซียน (ASEAN10) ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มิ.ย.)		2558 (ม.ค.-มิ.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	280.7	6.6	35.2	1.2	-87.4	-81.8
2	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	19.3	1.1	7.8	0.8	-59.6	-27.3
3	ปลานิลมีชีวิต	3.2	0.3	5.7	0.2	78.1	-33.3
4	ปลานิลสดแช่เย็น	-	-	3.4	0.1	-	-
รวม		303.2	8.0	52.1	2.3	-82.8	-71.3

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

3.2 การนำเข้า

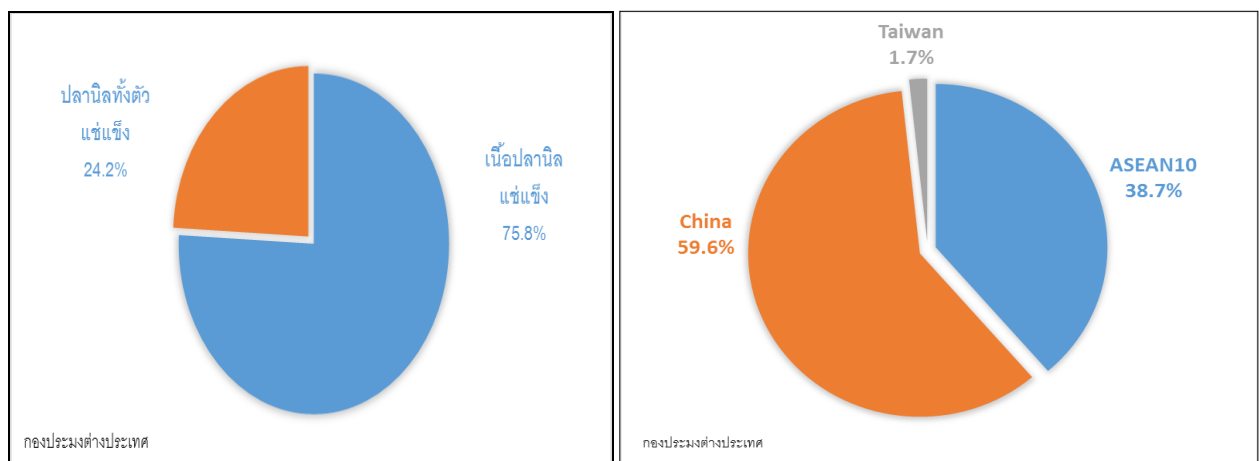
ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยในช่วง 6 เดือนแรกปี 2558 ปริมาณ 459.3 ตัน มูลค่า 52.8 ล้านบาท ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +2.4 เท่า, +1.4 เท่า ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบการนำเข้า คือ เนื้อปลานิลแช่แข็ง ร้อยละ 75.8 และปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง ร้อยละ 24.2 ของมูลค่านำเข้าทั้งหมด (ตารางที่ 11, ภาพที่ 7) โดยมีตลาดนำเข้าหลักจากสัดส่วนมูลค่า คือ ประเทศจีน ร้อยละ 59.6% กลุ่มประเทศอาเซียน 38.7% และประเทศไต้หวัน 1.7% (ภาพที่ 8)

ตารางที่ 11 ปริมาณและมูลค่าการนำเข้าปลานิลของประเทศไทย ปี 2557-2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

ปริมาณ : ตัน, มูลค่า : ล้านบาท

ลำดับ ที่	รายการ	2557(ม.ค.-มิ.ย.)		2558 (ม.ค.-มิ.ย.)		% การเปลี่ยนแปลง	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
1	เนื้อปลานิลแช่แข็ง	102.1	19.5	231.7	40.0	126.9	105.1
2	ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง	22.0	1.6	227.6	12.8	934.5	700.0
3	ปลานิลมีชีวิต	11.0	0.7	-	-	-	-
รวม		135.1	21.8	459.3	52.8	+240.0	+142.2

ที่มา : กลุ่มวิเคราะห์การค้าสินค้าประมงระหว่างประเทศ กองประมงต่างประเทศ ประมวลข้อมูลจากกรมศุลกากร

ภาพที่ 7 สัดส่วนรูปแบบผลิตภัณฑ์ปลานิลที่นำเข้าปี 58 (ม.ค.-มิ.ย.) ภาพที่ 8 แสดงสัดส่วนมูลค่านำเข้าปลานิลจากประเทศต่างๆปี 58 (ม.ค.-มิ.ย.)

4. สถานการณ์การผลิตและการค้าของโลก

4.1 สถานการณ์การผลิตของโลก

ผลผลิตปลานิลของโลกในปี 56 จำนวน 5.47 ล้านตัน ซึ่งเป็นผลผลิตจากการเพาะเลี้ยง 4.82 ล้านตัน คิดเป็น 88% ของผลผลิตทั้งหมด และจากการจับธรรมชาติ 0.65 ล้านตัน คิดเป็น 12% ของผลผลิตทั้งหมด ซึ่งผลผลิตส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มประเทศเอเชียถึง 3.23 ล้านตัน คิดเป็น 59% ของผลผลิตปลานิลโลก (FAO, 2558)

4.2 สถานการณ์การค้าของโลก

(1) ประเทศจีน

ปริมาณการส่งออกช่วง 3 เดือนของจีนปี 2558 อยู่ที่ 77,700 ตัน เพิ่มขึ้น 2.2 % เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยส่งออกในรูปแบบ เนื้อปลานิลฟิลเล่แช่แข็งมากที่สุด คิดเป็นสัดส่วน 45 % (เพิ่มขึ้น +9.7 %เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน) ปลาทั้งตัวแช่แข็ง 3% (ลดลง -16.5% เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน) เนื้อปลานิลชุบเกล็ดขนมปัง คิดเป็นสัดส่วน 24% (เพิ่มขึ้น +22.5% เทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน)

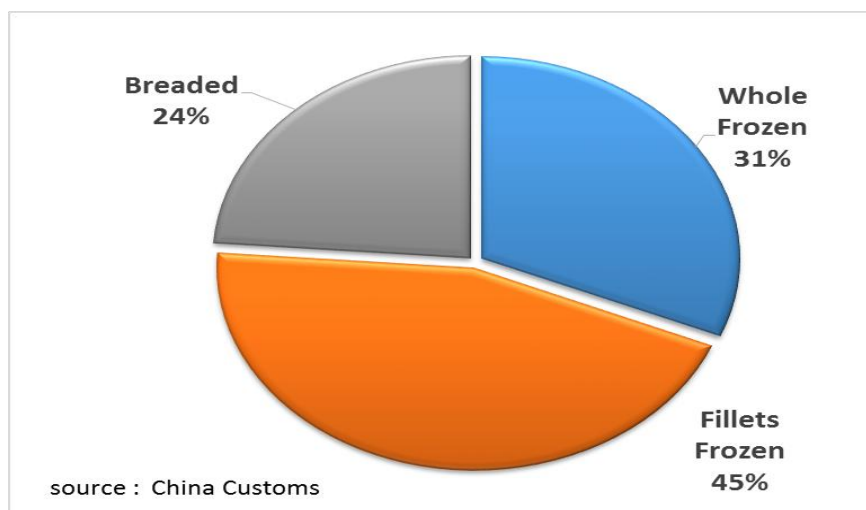
เนื้อปลานิลฟิลเล่แช่แข็งของจีนส่งออกไปยังตลาดหลัก คือ สหรัฐอเมริกา เม็กซิโก และมีการส่งออกไปยังตลาดอิสราเอล และอิหร่านเพิ่มขึ้น สำหรับกลุ่มประเทศยุโรปมีการนำเข้าจากจีนลดลงในช่วงไตรมาสแรกปี 2558 (FISH Trade News No.10/2015)

ตารางที่ 12 ปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ปี 2553-2557

หน่วย : พันตัน

รูปแบบ	2556	2557	2557 (ม.ค.-มี.ค.)	2558 (ม.ค.-มี.ค.)	%Δ	สัดส่วน (%)
Whole frozen	134.6	139.0	29.1	24.3	-16.5%	31%
Frozen fillets	182.1	170.3	31.8	34.9	+9.7%	45%
Breaded	85.8	92.5	15.1	18.5	+22.5%	24%
รวม	402.5	401.8	76.0	77.7	+2.2%	100%

ที่มา : China Customs

ภาพที่ 9 แสดงสัดส่วนปริมาณการส่งออกปลานิลของจีน ปี 2558 (ม.ค.-มี.ค.)

(2) ประเทศสหรัฐอเมริกา

สหรัฐอเมริกาได้จัดอันดับความนิยมบริโภคสินค้าอาหารทะเล (Seafood) ของชาวอเมริกาในปี 2556 พบว่า ปลานิลอยู่อันดับที่ 4 รองจาก กุ้ง ปลาแซลมอน และปลาทูน่า

สหรัฐอเมริกาเป็นผู้นำเข้าปลานิลรายใหญ่ของโลก ช่วง 6 เดือนแรกปี 2558 สหรัฐนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ ปริมาณ 111,509.2 ตัน มูลค่า 511.8 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณเพิ่มขึ้น 9.1% แต่มูลค่าลดลง -1.4% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา โดยมีรูปแบบผลิตภัณฑ์นำเข้าดังนี้ (ตารางที่ 12)

1. เนื้อปลานิลฟิเล่แช่แข็ง (fillet frozen) จำนวน 77,949.1 ตัน (คิดเป็น 69.9% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 363.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณเพิ่มขึ้น +7.6% แต่มูลค่าลดลง -4.1% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก 85.1% อินโดนีเซีย 9.0% ไต้หวัน 1.3% เม็กซิโก 1.3% ไทย 1.1% และอื่นๆ 2.2%

สำหรับราคาเนื้อปลานิลฟิเล่แช่แข็งที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 4.67 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคา ลดลง -10.8% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2557 ซึ่งราคาอยู่ที่ 5.24 เหรียญสหรัฐ/กก.

สหรัฐนำเข้าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 595.2 (คิดเป็น 0.8%) มูลค่า 4.1 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น 1.1%) ทั้งปริมาณและมูลค่าลดลง -21.5% และ -17.5% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา ราคาเฉลี่ยที่สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทยอยู่ที่ 6.82 เหรียญสหรัฐ/กก. (+5.2%) ราคาอ่อนข้างสูงเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 4.43 เหรียญสหรัฐ

2. ปลานิลทั้งตัวแช่แข็ง (whole frozen) จำนวน 19,661.1 ตัน (คิดเป็น 17.6% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 42.3 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +22.7%, +17.2% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากจีนเป็นหลัก คิดเป็น 61.0% ไต้หวัน 26.5% เวียดนาม 9.3% ไทย 2.2% และอื่นๆ 1.0%

สำหรับราคาปลานิลทั้งตัวแช่แข็งที่สหรัฐนำเข้าเฉลี่ย 2.15 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคา ลดลง -4.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 2.25 เหรียญสหรัฐ/กก.

ทั้งนี้สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทยมากเป็นอันดับที่ 4 จำนวน 488.8 ตัน (คิดเป็น 2.5%) มูลค่า 0.9 ล้านดอลลาร์สหรัฐ (คิดเป็น 2.2%) ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +40.0% และ +6.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีที่ผ่านมา สำหรับราคาเฉลี่ยที่สหรัฐนำเข้าจากประเทศไทย 1.88 เหรียญสหรัฐ/กก. (-23.8%) ราคาต่ำกว่าเมื่อเทียบกับคู่แข่งอย่างจีนที่ขายกิโลกรัมละ 2.10 เหรียญสหรัฐ

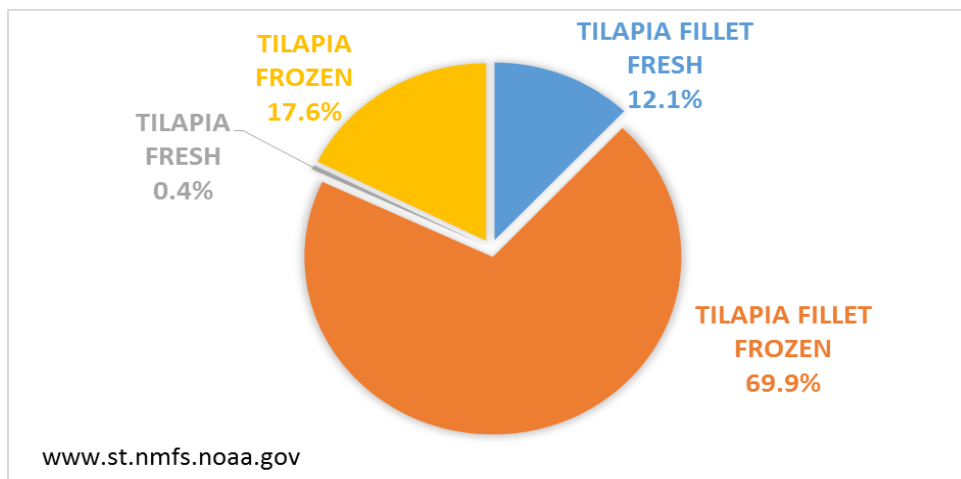
3. เนื้อปลานิลฟิเล่แช่เย็น (fillet fresh) จำนวน 13,445.5 ตัน (คิดเป็น 12.1% ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 103.5 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ปริมาณลดลง -0.7% แต่มูลค่าเพิ่มขึ้น +0.7% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจากฮอนดูรัสมากที่สุด คิดเป็น 36.8% รองลงมา คือ โคลัมเบีย 20.5% คอสตาริกา 19.2% เม็กซิโก 11.5% และเอกวาดอร์ 8.9% และอื่นๆ 3.1% ทั้งนี้สหรัฐมีการนำเข้าปลานิลจากประเทศโคลัมเบียเพิ่มขึ้น เนื่องจากทั้ง 2 ประเทศมีข้อตกลงจัดทำการค้าเสรีระหว่างกัน (Free Trade Agreement : FTA)

สำหรับราคาเนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็นที่สหรัฐฯ นำเข้าเฉลี่ย 7.70 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคาเพิ่มขึ้น +1.5% เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปี 2557 ซึ่งอยู่ที่ 7.59 เหรียญสหรัฐ/กก.

สหรัฐฯไม่มีการนำเข้าเนื้อปลานิลฟิลเล่แช่เย็นจากประเทศไทย เนื่องจากระยะทางขนส่งจาก ประเทศไทย ไปยังสหรัฐฯไกลกว่าทางคู่แข่งอย่างกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ ซึ่งมีผลต่อต้นทุนค่าขนส่งและคุณภาพเนื้อปลา/ความสดของ ปลา ส่งผลให้ประเทศไทยไม่สามารถแข่งขันผลิตภัณฑ์ประเภทนี้กับกลุ่มประเทศอเมริกาใต้ได้

4. ปลานิลแช่เย็น (fresh) จำนวน 453.5 ตัน (คิดเป็น 0.4 % ของการนำเข้าทั้งหมด) มูลค่า 2.1 ล้านบาทสหรัฐ ทั้งปริมาณและมูลค่าเพิ่มขึ้น +141.9%, +120.0% ตามลำดับ เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน โดยนำเข้าจาก ปากีสถานเป็นหลัก คิดเป็น 31.0% พม่า 29.4% เม็กซิโก 14.9 % บังคลาเทศ 8.7 % โคลัมเบีย 6.4 % ฮอนดูรัส 5.6% และอื่นๆ 4.0%

สำหรับราคาปลานิลแช่เย็นที่สหรัฐฯนำเข้าเฉลี่ย 4.68 เหรียญสหรัฐ/กก. ราคาลดลง -9.1% เมื่อเทียบกับช่วง เดียวกันปีก่อน ซึ่งอยู่ที่ 5.15 เหรียญสหรัฐ/กก. (ภาพที่ 10) (ตารางที่ 13)

ภาพที่ 10 แสดงสัดส่วนปริมาณการนำเข้าปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

ตารางที่ 13 ปริมาณการนำเข้าปลานิลและผลิตภัณฑ์ปลานิลของสหรัฐอเมริกา ปี 2548- 2558 (ม.ค.-มิ.ย.)

หน่วย : ตัน

รูปแบบผลิตภัณฑ์/ ปี	Whole frozen	Fillet frozen	Fillet fresh	Fresh	Meat fresh	Total
2548	56,524.2	55,615.3	22,729.1	-	-	134,868.6
2549	60,772.2	74,381.4	23,100.5	-	-	158,254.1
2550	46,942.9	100,636.3	26,176.0	-	-	173,755.2
2551	49,647.7	103,735.1	26,082.0	-	-	179,464.8
2552	44,174.4	114,762.5	24,357.9	-	-	183,294.8
2553	40,889.8	150,770.1	23,717.8	-	-	215,377.8
2554	39,651.7	132,486.1	20,761.8	-	-	192,899.6
2555	35,261.7	168,291.1	20,705.2	290.1	3,901.2	228,449.3

2556	41,774.7	159,879.6	26,764.8	456.7	51.2	228,927.0
2557	39,871.1	164,991.7	25,409.5	446.9	19.1	230,738.3
2557 (ม.ค.-มิ.ย.)	16,028.0	72,451.3	13,546.0	187.5	-	102,212.8
2558 (ม.ค.-มิ.ย.)	19,661.1	77,949.1	13,445.5	453.5	-	111,509.2
% Δ ปี 58/57 (ม.ค.-มิ.ย.)	+22.7%	+7.6%	-0.7%	+141.9%	-	+9.1%
สัดส่วนปี 58 (ม.ค.-มิ.ย.)	17.6	69.9	12.1	0.4	0.0	100.0

ที่มา:(www.st.nmfs.gov)

5. ปัญหาอุปสรรคการเลี้ยงปลานิลในประเทศไทย

1. ผลผลิตปลานิลในช่วง 6 เดือนแรกปี 2558 มีการขยายตัวลดลงเล็กน้อย เนื่องจากประสบปัญหาภัยแล้งและสภาพอากาศค่อนข้างร้อนจัด มีผลต่อการเลี้ยงปลา
2. ต้นทุนการผลิตสูงขึ้น โดยเฉพาะต้นทุนค่าอาหาร ซึ่งจัดเป็นต้นทุนการเลี้ยงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 70-80 ของต้นทุนทั้งหมด โดยเฉพาะการเลี้ยงปลานิลในกระชัง
3. การขาดแคลนลูกพันธุ์ปลานิลบางช่วง โดยเฉพาะในช่วงที่มีอัตราการฟักไข่ได้ปริมาณน้อย เช่น เม.ย.-พ.ค. และ ก.ย.-ต.ค.
4. ขาดการบริหารจัดการที่ดีตามมาตรฐานการปฏิบัติทางการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่ดี (GAP) ตั้งแต่โรงเพาะฟัก การอนุบาล และการเลี้ยงปลานิลส่งผลให้จำนวนฟาร์มปลานิลที่ได้มาตรฐาน GAP ไม่ถึง 1% ของจำนวนฟาร์มปลานิลทั้งหมด
5. ผู้ส่งออกปลานิลประสบปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบในการส่งออก เนื่องจากความต้องการบริโภคปลานิลภายในประเทศมีค่อนข้างสูง ประกอบกับราคาปลานิลที่จำหน่ายหน้าฟาร์มค่อนข้างสูง จนผู้ส่งออกไม่สามารถซื้อวัตถุดิบมาเพื่อทำการแปรรูปส่งออกได้ ยกเว้นช่วงที่ผลผลิตออกมาล้นตลาด ราคาตกต่ำ ห้างเย็นจึงสามารถซื้อวัตถุดิบเพื่อส่งออกได้
6. ตลาดกลางปลาน้ำจืดหรือศูนย์ซื้อขายปลาน้ำจืดมีจำนวนน้อย และกระจุกตัวเฉพาะในภาคกลาง
7. โรงงานแปรรูป ห้างเย็น ส่วนใหญ่กระจุกตัวอยู่ในภาคกลาง ขณะที่แหล่งเลี้ยงปลานิลกระจายอยู่ทั่วประเทศ ส่งผลให้การรวบรวมผลผลิตของโรงงานค่อนข้างยุ่งยาก ไม่คุ้มค่ากับต้นทุนการขนส่ง

6. ข้อเสนอแนะ

1. ลดอัตราการปล่อยลูกพันธุ์ลงในช่วงฤดูแล้งมีน้ำน้อย พร้อมทั้งใช้เครื่องตีน้ำ/เครื่องปั๊มลม เพื่อเพิ่มปริมาณออกซิเจนละลายในน้ำ
2. เกษตรกรรวมกลุ่มกันเพื่อซื้อปัจจัยการผลิตในราคาที่ถูกลง และมีอำนาจต่อรองราคามากขึ้น
3. จัดทำโครงการลดต้นทุนการเลี้ยงปลานิล พร้อมทั้งเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของเกษตรกรโดยให้มีผลผลิตต่อไร่เพิ่มขึ้น
4. ส่งเสริมฟาร์มเลี้ยงปลานิลให้ได้มาตรฐาน GAP เพิ่มขึ้น เพื่อรองรับกับการเปิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558
5. ภาครัฐควรส่งเสริมให้มีตลาดกลาง ห้างเย็น และโรงงานแปรรูป ใกล้แหล่งวัตถุดิบ เพื่อลดต้นทุนการขนส่ง

6. ส่งเสริมให้กลุ่มแม่บ้านมีการแปรรูปปลานิลให้มีความหลากหลายและได้มาตรฐาน เพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า อีกทั้งเป็นการแก้ไขปัญหาในช่วงที่ผลผลิตปลาล้นตลาดได้ และยังเป็นการเก็บรักษาคุณภาพสินค้าได้ยาวนานกว่าในรูปแบบปลามีชีวิตที่จำเป็นต้องเร่งจำหน่ายออกไป เนื่องจากจัดเป็นสินค้าที่เน่าเสียได้ง่าย

.....